

ریاض به پیشنهاد دوحه برای گفت‌وگو با ایران تن خواهد داد؟

قطر و رویای پایان یک دشمنی کهن

محبوبه ولی

سطح مناسبات دیپلماتیک خود با قطر را کاهش می‌دهد.

بخش اعظمی از این تحریم، ناشی از خشم ریاض بابت روابط قطر با ایران بود. اما قطعا ریاض آن زمان فکری را نمی‌کرد که این تحریم چهار ساله نه تنها دوحه را از تهران دور نخواهد کرد، بلکه این دورا به یکدیگر نزدیک‌تر خواهد کرد.

سرکشی‌های همسایه کوچک

اختلافات ریاض و دوحه بسیار ریشه‌دار است و با توجه به اینکه کشور کوچک‌انوار و تمند قطر تنها مرز خاکی خود را با عربستان دارد، این اختلافات در بستر تاریخی، بیش از هر چیز مربوط به تنازعات سرزمینی و مداخلات عربستان در امور سلطنتی قطر و تلاش برای تسط بر آن است. برای نمونه می‌توان به ادعای مالکیت عربستان بر ۳۷ کیلومتر از سواحل قطر اشاره کرد. علاوه بر ریاض، ابوظبی نیز نسبت به اراضی جنوب شرقی قطر ادعاهایی دارد.

قطر اما به عنوان یکی از ثروتمندترین کشورهای جهان، همواره کوشیده تا استقلال و تمامیت ارضی خود را حفظ کند. یکی از روش‌هایش برای حفظ موقعیت خود نیز نزدیکی به تهران است که به عنوان جبهه مقابل ریاض بوده است.

از این رو سست که قطر بر خلاف سایر اعضای شورای همکاری خلیج فارس، همواره نه تنها روابط خود با ایران را حفظ کرده، بلکه آن را وسعت

نیز بخشیده است. قرار داد دوحه با تهران در سال ۲۰۱۰ در زمینه مبارزه با تروریسم و افزایش همکاری‌های امنیتی یا اجرای پروژه مشترک کریدور گازی شمال-جنوب قطر تنها دو نمونه قابل ذکر است.

خشمی که دوحه را رام نکرد

پس از آن همه اختلافات مرزی و ژئوپلیتیکی، این نزدیکی قطر به ایران، خشم ریاض را برانگیخت. در جریان آن خشم و تحریم، تمامی راه‌های زمینی، دریایی و هوایی عربستان و کشورهای متحد آن با قطر بسته شد. هدف انزوای قطر و تن دادن آن به ۱۳ شرط عربستان سعودی بود؛ ۱۳ شرطی که نام ایران در میان آنها بسیار جلب توجه می‌کرد.

چهار کشور متحد عربی به دوحه اولتیماتوم دادند که ظرف ۲۴ ساعت سفارت‌های ایران در دوحه و همچنین سایر کنسولگری‌های ایران در دیگر نقاط قطر را تعطیل کند. همچنین عوامل سپاه پاسداران را که در قطر حضور دارند، اخراج کنند و همکاری‌های نظامی تهران و دوحه متوقف شود.

قطر اما زیر بار نرفت. ایران نیز در همان ابتدای تحریم از سوی چهار کشور هم‌بانش، مرز هوایی خود را بر روی شرکت‌های هوایی قطر گشود و راه‌های مواصلاتی به دوحه را آغاز کرد تا قطر با مشکل غذایی مواجه نشود. شرکت هوایی پیمایی ایران ایر در ۱۱ ژوئن ۲۰۱۷ اعلام کرد که پنج فروند هواپیما حامل مواد غذایی به

قطر در قالب یک پیروز تمام عیار رفته است؛ پیروزی که دارای چنان وجه و اعتبار سیاسی است که پیشنهاد میانجی‌گری میان طرفین دعوای متعدد را مطرح می‌کند؛ میانجی‌گری میان ریاض و آنکارا، ریاض و تهران، تهران و سئول و حتی تهران و واشنگتن

قطر فرستاده است. سه بندر بوشهر، بندرعباس و بندر لنگه نیز در اختیار قطر قرار گرفت و پروازهای شرکت هوایی پیمایی قطر به اروپا و از طریق آسمان ایران انجام شد.

مدتی بعد رسانه‌های آمریکایی اعلام کردند که قطر سالانه میلیون‌ها دلار به ایران پرداخت می‌کند تا هواپیماهای قطری از حریم هوایی ایران عبور کنند، چرا که کشورهای ائتلاف چهار جانبه عربی با تحریم قطر، هواپیماهای آن را برای استفاده از آسمان خود محروم کرده‌اند.

دوحه رو به تل آویو و پشت به تهران؟!

هر چه زمان گذشت، قطر به ایران نزدیک‌تر شد و سعودی از اهداف خود دور تر، ناکامی در دور کردن دوحه از تهران، با رفتن ترامپ تلخ‌تر شد. حال تحریمی که با آمدن دونالد ترامپ برای قطر آغاز شده بود، با رفتن او پایان یافت.

ریاض و به تبع سه کشور متحد او ماه گذشته آشتی با قطر را اعلام کردند. فیصل بن فرحان، وزیر خارجه عربستان هم اوایل همین هفته به صراحت اعلام کرد که ظرف چند روز سفارت عربستان در دوحه را بازگشایی خواهند کرد.

در این میان برخی این سوال را مطرح کردند که آیا آشتی ریاض و دوحه به ضرر ایران تمام خواهد شد و ریاض حالا با این ترغیب سعی خواهد کرد که دوحه را از تهران دور کند؟

شیخ محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، وزیر امور خارجه قطر در پاسخ به این سوال به روزنامه فایننشال تایمز گفت که این توافقات بر روابط دوحه با هیچ کشوری از جمله ایران و ترکیه تأثیر نخواهد داشت.

عبدالرحمن آل ثانی اما جمله دیگری هم گفت که جای تامل است. او اضافه کرد که تمام طرف‌ها در این توافقات برنده هستند اما «سازش کلی نیازمند زمان بیشتری است.»

اشاره او به «زمان بیشتر برای سازش کلی»، همان اشاره‌ای است که تحلیلگران در باره محتاط شدن دوحه دارند. آنها تاکید می‌کنند که این تحریم چهار ساله و عداوتی که ریاض در حق دوحه به خرج داد، قطر را بسیار در برابر آن محتاط کرده‌اند و رو سواد اندیشی است اگر گمان کنیم که با این توافقات قطر تن به خواسته‌هایی مانند قطع رابطه با تهران یا عادی‌سازی روابط با تل آویو بدهد.

درخواست دوحه از همسایگان پس از یک تحریم چهار ساله

قطر اما در این میان در قالب یک پیروز تمام عیار رفته است؛ پیروزی که دارای چنان وجه و اعتبار سیاسی است که پیشنهاد میانجی‌گری میان طرفین دعوای متعدد را مطرح می‌کند؛ میانجی‌گری میان ریاض و آنکارا، ریاض و تهران، تهران و سئول و حتی تهران و واشنگتن.

وزارت خارجه کره جنوبی پنجشنبه گذشته اعلام کرد که خواستار حمایت دوحه برای رفع توقیف سریع نفتکش کره جنوبی در ایران شده است. دوزیر پیش‌وزیر خارجه قطر در گفت‌وگویی با بلومبرگ از آمادگی دوحه در این خصوص خبر داد و گفت: «پاسخ ما به دوستانمان در کره جنوبی این است که ما هر آنچه در توان داریم انجام خواهیم داد.»

محمد بن عبدالرحمن آل ثانی که

رسانه‌های آمریکایی اعلام کردند که قطر سالانه میلیون‌ها دلار به ایران پرداخت می‌کند تا هواپیماهای قطری از حریم هوایی ایران عبور کنند، چرا که کشورهای ائتلاف چهار جانبه عربی با تحریم قطر، هواپیماهای آن را برای استفاده از آسمان خود محروم کرده‌اند

مدتهاست خواهان برگزاری نشست میان رهبران شش عضو شورای همکاری خلیج فارس و جمهوری اسلامی ایران است، در این گفت‌وگو همچنین از همسایگان عرب حوزه خلیج فارس خواست که با ایران وارد گفت‌وگو شوند.

او حتی درباره مذاکرات بالقوه میان ایران و آمریکان نیز تصریح کرد که قطر در صورت درخواست طرفین مذاکرات را تسهیل می‌کند و از هر کسی که برای این کار انتخاب شود هم پشتیبانی خواهد کرد.

پس از این اظهارات، محمدجواد ظریف که در تمام سال‌های مسئولیتش در وزارت خارجه نشان داده که بی‌صبرانه مشتاق مذاکره با کشورهای عرب منطقه و حل اختلافات است، در توییت نوشت که «ایران از دعوت برادر محمد بن عبدالرحمن برای گفت‌وگوهای فراگیر در منطقه‌مان استقبال می‌کند.»

از واکنش ریاض اما هنوز خبری نیست. بعید هم به نظر می‌رسد که خبری باشد چرا که اساسا اختلافات عربستان با ایران بسیار عمیق‌تر و بنیادی‌تر از آن است که با میانجی‌گری قطر خاتمه پیدا کند اما دست کم آنچه تا اینجای کار از آشتی قطر و تحریم کنندگانش بر می‌آید این است که قطر بیش از آنکه بخواهد برای خوشایند ریاض سیاست خاصی را در پیش گیرد در پی این است که عربستان را با سیاست‌های خود همسو کند؛ سیاستی که بخشی از آن به رسمیت شناختن ایران در منطقه است.

حال این کنش و واکنش‌های ریاض و سایر بازیگران است که نشان خواهد داد این آشتی تا کجا دومی‌آور دوام آن چه تأثیری در دیگران از جمله ایران خواهد گذاشت.

روی موج کوتاه

وزیر خارجه جو بایدن:

به دنبال توافق قوی‌تر با ایران هستیم
به گزارش یورونیوز، نتونی بلینکن، گزیننده جو بایدن برای احراز مقام وزارت خارجه آمریکا گفت که واشنگتن در صورت اجرای تعهدات ایران در چهار چوب برجام آماده بازگشت به این توافق هسته‌ای است. وی با تاکید بر اینکه به دنبال یک توافق قوی‌تر با ایران هستیم، افزود: بازگشت به برجام در صورت پایبندی ایران به تعهداتش تنها «سراغ‌ازی» برای «یک توافق مستحکم‌تر و بادوام‌تر» خواهد بود. وی همچنین هشدار داد که مدت زمانی که ایران برای «تولید سلاح هسته‌ای» نیاز دارد از بیش از یک سال به سه تا چهار ماه کاهش یافته است.

کنایه حسام‌الدین آشنا به حمله کنندگان به ظرفی:

در عزای ترامپ گریبان می‌درند
حسام‌الدین آشنا، مشاور فرهنگی رئیس‌جمهوری، در واکنش به حملات تند برخی جریان‌های سیاسی به ظرفی، در حساب توییت خود نوشت: «در عزای ترامپ گریبان می‌درند و ظرفی را بالاگردان می‌کنند. آن‌که سر نوشت سیاسی و اقتصادی خود را به ترامپ پیسم گره زده‌اند، به همراه او سقوط را تجربه می‌کنند. حالی درون پرده بسی فتنه می‌رود تا آن زمان که پرده برافتند چمه‌ها کنند.»

سختگوی ناچا:

محل سکونت خاوری شناسایی شده اما کانادا او را نمی‌دهد

مهدی حاجیان، سختگوی ناچا در پاسخ به سوالی مبتنی بر اینکه چرا بر خلاف شناسایی مخفیگاه خاوری در کانادا این متمهم به کشور استرداد نمی‌شود، گفت: پلیس صد درصد به وظیفه‌اش عمل کرده؛ محل سکونت او را شناسایی کرده و کاملاً اشراف دارد که خاوری کجا زندگی می‌کند. حتی حکم جلب بین الملل او از طریق پلیس اینترنت صادر شده اما کشور کانادا ادهای برای استرداد این فرد به جمهوری اسلامی ایران ندارد. وی تاکید کرد: استرداد یک مقوله و یک فرآیند سیاسی، قضائی و پلیسی است.

آب‌الله جنتی:

دنیا باید از جمهوری اسلامی ایران الگو بگیرد

آب‌الله احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان با بیان اینکه آمریکا سلاطین با بحران‌های عمیقی دست و پنجه نرم می‌کند اما عملکرد و رفتار ترامپ سرعت آن را بیشتر کرده، افزود: ترامپ تا توانست کشورهای ولست‌بیه خود مثل عربستان که به گفته خودش مثل گاو شیرده برای آنهاست را دوشید و از آنها باج گرفت و باجرانی که در کشورش ایجاد کرد وضعیت اقتصاد، سیاست و شکاف‌های اجتماعی و هویتی آمریکا را بغرنج‌تر کرد. وی تاکید کرد: دنیا باید از جمهوری اسلامی ایران الگو بگیرد و به امریکای بحران‌زده باج ندهد و سیاست مستقل خود را داشته باشد.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه:

شبکه امامت جمعه، امتداد دستگاه رهبری است

حجت‌الاسلام حاج علی‌اکبری، رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه در جریان امضای تقاضنامه همکاری میان این شورا و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور، با بیان رهنمودی از مقام معظم رهبری گفت: نهاد پر برکت و رحمانی امامت جمعه، از برکات انقلاب اسلامی بوده و جایگاه شبکه نورانی امامت جمعه در نگاه مقام معظم رهبری، امتداد دستگاه رهبری در کشور است.

وزارت دادگستری ایالات متحده اعلام کرد:

بازداشت یک استاد ایرانی در آمریکا
یک استاد ایرانی تبار در آمریکا بازداشت شد. وزارت دادگستری آمریکا اعلام کرد که کاره لطف‌الله فراسیایی، استاد علوم سیاسی به اتهام اینکه نماینده حکومت جمهوری اسلامی ایران در آمریکا است در ایالات مساجوست بازداشت شده است.

میر تاج‌الدینی:

کمسیون تلفیق بودجه را دوسطحی بسته است

حجت‌الاسلام محمد میر تاج‌الدینی، نائب رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی به مهر گفت: طبق مباحث مطرح شده در جلسه غیر علنی مجلس، مجلس نرخ خاصی را برای ارز در بودجه تعیین نکرده، همچنین ارز دارو تغییر نکرده و مانند گذشته خواهد بود. وی افزود: طبق گفته نادران، کمیسیون تلفیق، بودجه را دو زمانی و دوسطحی بسته است به گونه‌ای که دولت هم فعلی بتواند به وظایف خودش عمل کند و هم دولت بعدی دستش بسته نباشد.

انجام بدهند، خیلی باید زحمت بکشند نمی‌گویم نمی‌توانند ولی خیلی باید زحمت بکشند اگر روزی از این بهتر را نوشتند بنده در مقابل آنها تعظیم می‌کنم و دستشان را می‌بوسم و برای خدمتی که به مردم ایران کردند تشکر خواهم کرد. امیدوارم آنها هم اگر نمی‌خواهند ما را تحسین کنند از پشت به ما خنجر نزنند.

می‌گویند ما از اول تذکر داده بودیم. وی با بیان اینکه نامی پسندیم مجلس در کارهای اجرایی و تصمیم‌گیری‌های دولت دخالت کند، گفت: اگر الان هم کمتر صحبت می‌کنیم به خاطر این است که نمی‌خواهیم اختلافی پیش آید و گر نه همان ادبیات سخنی که بر برخی از نمایندگان علیه دولت و وزرا به کار می‌برند را طرف‌های مقابلشان هم می‌توانند به کار برند، اما این را به مصلحت کشور نمی‌دانیم. پس در مصاحبه‌ها و توییت‌ها در حال حاضر رعایت کنیم. واعظی در پاسخ به این پرسش که آیا نوسانات

می‌کنند و به محض اینکه بورس مثبت می‌شود می‌گویند دولت نتوانست و ما آمدیم مشکل بورس را حل کردیم. اما بورس که منفی می‌شود

ظریف دیدار عراقچی با تیم بایدن را تکذیب کرد

ظریف با بیان اینکه توپ در زمین امریکاست، عنوان کرد: قرار نیست دولت جدید آمریکا به کسی باج دهد، فقط قرار است تعهدات خود را امضا کند. ما برای امضا و اجرای تعهدات دیگران به آنها باج نخواهیم داد. به دنبال باج‌گیری از کسی هم نیستیم.

ظریف با بیان اینکه توپ در زمین امریکاست، عنوان کرد: قرار نیست دولت جدید آمریکا به کسی باج دهد، فقط قرار است تعهدات خود را امضا کند. ما برای امضا و اجرای تعهدات دیگران به آنها باج نخواهیم داد. به دنبال باج‌گیری از کسی هم نیستیم.

وزیر امور خارجه کشورمان اخبار مربوط به مذاکره معجید تخت‌روانچی، نماینده ایران در سازمان ملل با تیم جو بایدن، رئیس‌جمهور جدید آمریکا را تکذیب کرد.

روز گذشته جرج ملبرونو، خبرنگار ارشد فیگارو به نقل از منبعی در تهران نوشت که «معجید تخت‌روانچی و یکی از فرستادگان تیم بایدن از سه هفته پیش در نیویورک مخفیانه گفت‌وگوهای برای بازگشت احتمالی آمریکاییه توافق هسته‌ای را آغاز کرده‌اند که هدفش زمان‌بندی اعلام بازگشت هم‌زمان دو طرف به برجام است.»

محمدجواد ظریف اما دیروز در حاشیه جلسه هیأت دولت ضمن تکذیب این خبر، گفت: خیلی جالب است که خبرنگار

واعظی خطاب به نمایندگان:

شما اصلاً در بازار بورس دخالت نکنید

رئیس دفتر رئیس‌جمهور خطاب به نمایندگان مجلس گفت: شما اصلاً در بازار بورس دخالت نکنید! مجلس مأموریت خود را دارد و کارش قانونگذاری و نظارت است، اگر بخواهد در مسائل زیر اجرایی وارد شود یا سفر استانی برود و به جای دولت تصمیم بگیرد در داخل مجلس هم اگر کسانی می‌خواهند به دنبال مسائل اجرایی

بروند، پس اشتباه کردند که در مجلس رفت‌اند باید وارد کار اجرایی می‌شدند. محمود واعظی در حاشیه جلسه هیأت دولت در جمع خبرنگاران در این خصوص افزود: از مجلس و کمیسیون‌هایش می‌خواهیم که انقدر دخالت در بورس نکنند، می‌آیند یک جلسه درباره بورس می‌گذارند و یک مصاحبه